

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

«Я
вчуся

у свого читача...»

Інформаційний список та матеріали для проведення заходів
із нагоди 50-річчя від дня народження сучасної української письменниці
Марини Степанівни ПАВЛЕНКО

Київ — 2023

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

«Я вчусь у свого читача...»

Інформаційний список та матеріали для проведення заходів
з нагоди 50-річчя від дня народження сучасної української письменниці
Марини Степанівни Павленко

Київ – 2023

УДК 016:82

Я 11

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Укладач О.С. Касяненко
Редактор О.А. Кадькаленко

«Я вчусь у свого читача...» : інформ. список та матеріали до проведення заходів з нагоди 50-річчя від дня народж. сучас. укр. письменниці М. С. Павленко / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. О. С. Касяненко ; ред. О. А. Кадькаленко. — Київ : НБУ для дітей, 2023. — 28 с.

Видання вміщує біографічну довідку, список літератури та ресурсів мережі «Інтернет» про життєвий і творчий шлях письменниці, перелік художніх творів авторки, що знаходяться у фонді НБУ для дітей, а також тестові завдання про її життя та творчість.

© Національна бібліотека України для дітей

«Мій головний герой – дитинство».
Марина Павленко

ДИВОВИЖНИЙ СВІТ ТВОРІВ МАРИНИ ПАВЛЕНКО

Здається, що писати дитячу літературу так само просто, як бути маленькою дитиною: не треба ні про що турбуватися, а лише гратися – із сюжетами, персонажами, мовою... Але насправді така «гра» вимагає від дорослого письменника максимум зусиль і терпіння. Адже в головах маленьких вигадників є безліч цікавих фантазій. Тому захопити їх сюжетами книг не так і легко. Але це з легкістю вдається сучасній багатогранній письменниці, художниці й публіцисту Марині Степанівні Павленко.

«Дитинство – світ особливий: дерева у ньому величезні, незнайомі будинки – загадкові, а таємничі істоти можуть з'являтися будь-якої миті». Так вважає Марина Павленко, тому в своїй творчості вона мало відрізняє дорослу літературу від дитячої, а навпаки прагне поєднати багато складників, досягнути максимальної динамічності та ємкості сюжету, легкості й образності мови, правдивості, життєвості відображення, свіжості образів. За який би жанр вона не бралася, її перу притаманна інтелектуальна й філософська глибина, психологічна точність, душевна відкритість.

Народилася Марина Степанівна 30 березня 1973 року в селі Старичі Яворівського району Львівської області у сім'ї вчителів і письменників.

Незабаром родина переїхала на Черкащину, де минуло дитинство майбутньої письменниці. Саме батьки відіграли вирішальну роль її майбутній долі. Вони з дитинства прищеплювали дівчинці любов і шану до рідного слова, відчуття краси й трепетне ставлення до природи, чарівність якої оспівували у своїх поетичних і прозових творах. За спогадами Марини Степанівни, батько першим звернув увагу на її обдарованість. Перевіряючи шкільні завдання, він мав можливість уважніше ознайомитися з доробком доньки. Відчувши її літературний талант, батько підтримував його і допоміг розвинути. Він часто давав їй поради щодо художнього задуму нового твору, підказував, як краще сформувати сюжетну лінію. Батько був суворим критиком шкільних творів Марини і нерідко відкидав невдалі. Незважаючи на те, що більшість робіт Степан Онисимович оцінював позитивно, він вимагав від неї вдосконалення, відточення майстерності. Батько чудово розумів і всі недоліки літературних праць Марини, адже був автором значної кількості методичних і публіцистичних статей, художніх творів та перекладів із німецької мови, які друкувалися в різних часописах і газетах України.

Уперше поетичні твори Марини Павленко побачили світ наприкінці 1990-х років. Її вірші почали друкуватися на шпальтах газети «Молодь Черкащини». З 1997 року друкувалися в газетах «Кримська світлиця», з 1998 року – в «Літературній Україні». Письменниця дебютувала дитячою збіркою віршів **«Бузкові зошити»** (1997), за яку отримала перемогу в Міжнародному літературному конкурсі «Гранослов» у номінації «Поезія». З 1997 року є членом Національної спілки письменників України. У цей же період з відзнакою закінчила навчання в Уманському державному педагогічному інституті (нині Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини). Після кількох років вчителювання у початкових класах Уманської міської гімназії Марина Павленко повернулася працювати викладачем в університет, де здобула вищу освіту. Нині вона викладає на кафедрі української літератури, українознавства та методик їх навчання; кандидат педагогічних наук, має багато публікацій у літературознавчих і мистецьких часописах («Березіль», «Кальміус», «Дзвін», «Київ»), у тому числі у вірменському – «Гарун», в італійському – «Артекультура», в німецькій «Соборності», у чеській антології сучасної української прози, в альманахах та колективних збірниках. У творчому доробку авторки – методична розробка **«У країні Лісових дзвіночків»** (2002), монографія **«Тичинська формула українського патріотизму»** (2002), за яку у 2004 році була удостоєна літературної премії «Благовіст», цикл оповідань **«Як дожити до ста»** (2004), за які у 2005 році стала

лауреатом Міжнародної українсько-німецької премії імені Олеся Гончара, а в 2006 році – лауреатом літературної премії імені Михайла Чабанівського у номінації «Проза», упорядник книги незаідеалізованих спогадів про Павла Тичину **«З любов'ю і боєм»** (2005), за яку у 2007 році нагороджена премією літературного конкурсу фонду Воляників-Швабінських при Фундації Українського Вільного Університету в Нью-Йорку. Вона є авторкою художньої повісті **«Санта Лучія в кирзових чоботях»** (2007), що написана на основі реальних подій, зокрема життя італійки Леа Сорезіни, яку в 1950-х роках доля занесла в Україну, в село Осітну на Черкащині; також показані долі багатьох українських заробітчанок, які заповнили нині терена Італії. Марина Павленко – одна з авторів всеукраїнських дитячих періодичних видань «Ангелятко» та «Ангеляткова наука».

Казковому жанру письменниця віддала належне у книзі-збірці **«Півтора бажання: казки з Ялосоветиної скрині»** (2007), яка є блискучою стилізацією народної казки. Поштовхом до написання збірки став ненароком знайдений «творчий» зошит за третій клас: у таких зошитах авторка писала всякі віршики і казочки та щедро мережила їх малюнками.

Відомі сюжети Марина Павленко ніби розмальовує свіжими фарбами, надаючи їм неповторного забарвлення. Казки з Ялосоветиної скрині ваблять несподіваними сюжетними поворотами та нетиповими для звичних казок розв'язками. У центрі сюжету знаходиться бабуся-чаклунка, звать її Ялосовета. В думках у неї погані наміри. Колись давно чаклунка придбала величезну скриню, але всередині сховані зовсім не скарби, а усі казки, які вона наглим чином краде, відбираючи у маленьких прихильників солодкі сни, адже без казкових розповідей перед сном діти довго не можуть заснути. Відьма десь почує чудову казочку й одразу забирає її собі, ховаючи у свій сейф. Її недобра магія забирає в людей із пам'яті ту історію, якою з нею поділилися. Так бабуся й збільшує кількість скарбів. Одного разу все-таки вдалося дівчинці забрати найцінніше. Олі гарно смакувала солодощі, після яких залишилася брудною. Липкі рученята не дали вирватися казці. Ялосовета дуже розгнівалася, особливо після того, як з її хатини вилетіли усі до останньої дитячі улюбленці. Розлетілися у різні країни, міста, будинки та родини. Ось так справедливість і перемогла.

Про домовиків написано безліч дитячих книг, і кожен автор знаходить у образі цього охоронця дому особливі риси. Не пройшла повз цієї теми і Марина Павленко, написавши аж три казкові повісті: «Домовичок з палітрою» (2001), «Домовичок повертається» (2007) та «Домовичок і купа проблем» (2019). Їх герой — шепелявий кумедний Домовичок, із появою якого дитячий світ сестричок Даринки і Наталки стає барвистим, як справжня палітра. Невгамовні дівчатка постійно шукають пригод на свою голову, мандруючи Землею та потрапляючи в казкову країну Втікляндію. Домовичок же завжди поруч із ними, постійно щось розповідає, вчить їх пізнавати світ, бачити його красу, зокрема навчає дівчаток малювати. Заслугує на увагу і мова Домовичка, щедро пересипана прислів'ями, приказками, афоризмами.

«Домовичок повертається» – друга книга про пригоди Домовичка та двох сестричок, проте від закінчення подій першої книги минає два десятиліття, і за цей час багато чого змінюється. Книга є саме продовженням, а не самостійною історією: тут Даринка вже не дитина, а мама головних героїнь – сестричок Олі та Оксанки, а Наталка – незаміжня молода жінка, чією долею опікуються Домовичок та дівчатка.

«Домовичок і купа проблем» – третя повість, яка з одного боку є своєрідним продовженням двох попередніх книжок, з другого – це щось докорінно нове. Вона ще сміливіша й відвертіша, ніж попередні твори. У фокусі погляду письменниці опиняється звичайнісінька школярка з великими та малими проблемами щодення. Куди котиться світ? Як жити далі, коли долар знову подорожчав, коли ти в класі аж третя з успішності й тобі ніколи не стати найкращою? Коли завтра контрольна з природознавства, а ти досконало визубрила тільки один параграф? Коли окуляри – єдине позитивне, що ти надбала в школі, і коли тобі не дають нормально впасти в передпонеділкову депресію? Коли батьків зовсім не хвилюють твої невдачі з математики, твоя старша сестра досі нічого не зробила для вічності, ваш із подружкою бізнес зазнає невдачі, у твою кімнату поселяють прибудне кошеня, а за вікном відбувається щось та-а-аке?! Домовичок? Ах, так ще ж і він на твою голову! Звісно, що ці «виклики сучасності» не завжди сприймаєш однозначно. Інколи навіть іронічно. Мовляв, Оксанці варто поринути в «море дорослих проблем», й тоді її власні страхи видадуться смішними. Може це так, але ворожити на кавовій гущі – невдячне заняття! Письменниця описала все, як воно є у реальному житті, поглянувши на світ очима дівчинки. Й написаному віриш! Хіба може бути щось головніше? Словом, з книги можна дізнатися про чимало цікавих історій, які неповторно розкривають добру душу головної героїні у найнесподіваніших ситуаціях.

Досліджуючи таємниці дитинства у збірці біографічних видань **«Марина Павленко про Павла Тичину, Надію Суровцову, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірину Жиленко»** (2016) із серії «Життя видатних дітей», письменниці вдалося зазирнути до світанку життя талановитих людей. У першому оповіданні **«Янголи для Павлуса Тичини»** розповідається про дитинство Павла Тичини, хлопчика-«мізинчика», що «знайшовся у родині Тичин сьомим», м'якого і вразливого, з високим чолом, під яким усе працює думка; поета-модерніста, державного та громадського діяча, чия складна доля є дуже характерною для першої половини ХХ століття. «Він – мовби струна, що натягнута між небом і землею, між зорями й комашками». Любить і музику, і малювання, і все навкруги. І вірші почне писати «ніби зняті з неба, зіткані з трав, із води зі Святої Криниці за селом, бджолиного хору татової пасіки, з маминої пісні... наче одмічені печаттю Божого духу». Поетична творчість Тичини – це і життєрадісність, і своєрідна світломузика, а у віршах геніально передано красу пейзажів, переливи звуків і найтонші людські почуття. В оповіданні **«Казка Надійки Суровцової»** розповідається про принцесу і вигадницю (у майбутньому – вчену, письменницю, діячку Центральної Ради, 1928 року запропороженої до сталінських таборів на довгих 29 літ, спадщина якої досі майже не видана) Надійку Суровцову, що «пробує винайти чарівний засіб, який зберігатиме каштани блискучими все життя», а «ще вона, мов помахом чарівної палички, вмітиме будити людяність у тому, хто вже й сам вважає себе ніким», навіть у найстрашніших умовах. Житиме за правилом: «Немає кращих ліків від горя, ніж давати полегкість іншим».

«Небезпечні польоти Василька Симоненка» – розповідь про Василя Симоненка, який мріяв бути льотчиком, але завдяки слову підкорив висоти, непідвладні жодним технічним засобам. Це – поет, прозаїк, журналіст, перекладач, художнє слово якого глибоко патріотичне, публіцистичне, пристрасне, ліричне, серцевинно народне та пронизане народнописаними мотивами. Як і його своєрідна і обнадійлива проза, вона вже починала виростати з «традиційної» поетики та підніматися до нових рівнів художньої якості, але на цьому шляху Симоненка зупинила смерть.

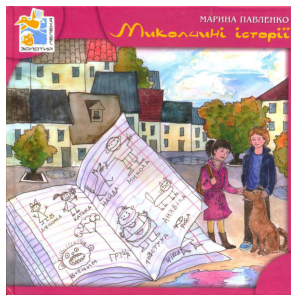
Оповідання **«Перемоги Василька Стуса»** розповідає про Василя Стуса – пестунчика, якому рано довелося стати першим помічником у родині, який завжди допомагатиме рідним і друзям, «ніколи не обмине людини, що потребує помочі, навіть якщо то п'яниця в калюжі валяється». «Борючись із темрявою, він ніс ... світло Правди». Його лірика пронизана елегантними, релігійними, історіософськими мотивами. Їй прита-

манні метафоричність, унікальне мовне розмаїття та філософічність. Творчість його викликає неабиякий інтерес у сучасних літературознавців. За виступи на захист заарештованих українських інтелігентів переслідувався владою і був засуджений до 5 років ув'язнення таборів суворого режиму. Помер у концтаборі.

«**Сонячні секрети Іринки Жиленко**» розповідають про Ірину Жиленко – поетесу, прозаїка, перекладача, особливість поетичного світобачення якої було спрямоване на воздавання слави повсякденному життю. У дитинстві Ірина була майстринею «секретів» і вигадок, яка мріяла бути морячкою, «обожнювала читати про далекі моря, сизі гори, жовті пустелі». «Їй підкорилась глибина, сила й можуть її величності Поезії. І вона той секрет відкриває людям»...

У оповіданнях про дитячі роки п'яти талановитих співвітчизників, що прославили нашу країну, авторка розкриває секрет їхнього творчого потенціалу, показує твердість характеру та цілеспрямованість, що дозволили їм стійко переносити усі негаразди, зберегти гордість за те, що вони українці, і пронести це високе й непросте звання навіть там, де інші не витримують, зламуються.

Сирітство, дитяча самотність та інші проблеми дітей потребують осмислення і психологічно правильного висвітлення, «художньої адаптації» з урахуванням вікових особливостей дітей. Зразком літературного осягнення проблеми дитячої самотності, «незахищеного дитинства, неповноцінної сім'ї, руйнації родинних зв'язків та стосунків, які споконвіку існували в народі, нації, українській ментальності, відчуження від ровесників, школи, найрідніших людей, від соціуму загалом, а відтак відсутність перспективи на майбутнє» є у повістях Марини Павленко «Миколчині історії» та «Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів?». У них авторка порушує болючу тему сучасності – долю дітей із неблагополучних сімей.

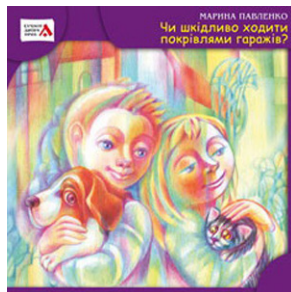
Миколчині історії – повість про суворе життя, яким довелось жити не дорослому, а маленькій дитині. З цією повістю у 2007 році письменниця перемогла у Всеукраїнському конкурсі за найкращі прозові твори для дітей молодшого, середнього та старшого шкільного віку «Золотий лелека» в номінації «Авторська повість». Життєва історія Миколки – сумна і безперспективна. Він не потрібний ані матері, ані вітчиму, аутсайдер у шкільному колективі, де з нього знущаються, називають

«безпритульним». Єдина його втіха – собака Найда, яку він врятував, коли побачив людське знущення з тварини. З тої миті кудлатий товариш нікуди не відходить від свого героя, допомагає йому виживати у вуличних умовах. У течії складного існування Найда та Миколка усе одно знаходять час для ігор, адже хлопчик ще дитина, яка потребує усіх необхідних атрибутів дитинства. Ця розповідь ніби відкриває шпарину у світ отого «вуличного» життя для благополучних читачів. Письменниця намагається довести їм, що «брудні», «небезпечні» та «заразні» їхні ровесники зовсім інші: добрі, самовіддані, щирі й розумні, ось тільки немає нікого, хто б помітив у них усі оті гарні риси.

Недитячі турботи і у малих Ромчика і Ганнусі Сойченків головних героїв повісті **«Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів?»**: чим вгамувати голод, куди подітися, коли вдома п'яний батько. Але, не зважаючи на весь драматизм, повість вийшла дуже світлою та життєствердною. Її маленькі герої вміють знаходити радість у найменшому, допомагають придивлятися до того, повз що зазвичай проходить наша увага, готові поділитися усім, що мають. Читачі бачать дітей очима їхньої вчительки, від якої ведеться мова у повісті. Вона вважає дітей великою загадкою природи, а Сойченків — справжньою головоломкою! І коли вони йдуть додому не вулицею, а покрівлями гаражів, то це не забаганка, а потреба.

Авторка розкриває тему «недитячого дитинства», згладжуючи «гострі кути існуючих проблем, знаходить «світлі сторони буття, що бодай такою мірою згармонізувати зло і добро з перевагою все-таки добра». У 2011 році повість увійшла до довгого списку щорічної літературної премії «Книга року BBC-2011».

Новий етап у творчості письменниці знаменувався появою рукопису «Білосніжка з 6-В», що у 2004 році отримав заохочувальний приз Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова». Наступного року за цим рукописом була видана книга «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських», яку наразі включено до шкільної програми української літератури для 7 класу. Цей бестселер для підлітків переріс у цикл із п'яти повістей про неймовірні і звичайні події із життя семи-класниці Софійки: «Русалонька із 7-В та Загублений у часі» (2007), «Русалонька із 7-В проти Русалоньки із Білокрилівського лісу» (2008), «Русалонька із 7-В в тенетах лабіринту» (2011), «Русалонька із 7-В плюс дуже морська історія» (2013).

У першій повісті **«Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»** сюжет будується на логіці розгадування таємниці прокляття роду Кулаківського. Софійка живе разом із батьками і молодшим братиком Ростиком, вчиться у школі, таємно закохана в однокласника Вадима, має доброго друга Сашка. Усе докорінно змінюється, коли Вадим довіряє їй свою таємницю і розповідає про прокляття роду. Софія хоче йому допомогти. Їй до рук потрапляє фото Гордія Кулаківського, з якого все і починається. Не обходиться без чарів і магічних властивостей стародавніх предметів, подорожей у часі, надприродних умінь (бути невидимою). Сім'я Софії переїжджає до нового будинку, куди разом з іншими речами перевозить стару бабусину шафу. Згодом Софія з'ясовує, що це справжня машина часу: якщо сісти у неї, взяти якесь фото, то можна потрапити у той час і обставини, за яких було зроблено світлину. Так дівчина дізнається про усі події, які відбувалися в минулому, зокрема й про те, що Гордій Кулаківський обманом заволодів чужими землями, одуривши представника дворян Данила Міщенка. За це його і прокляли одурені люди.

Мандруючи зі світлинами в минуле, Софія знайомиться із членами родини та нащадками Гордія. Щоб збагнути всі родові зв'язки між цими людьми, слід добре вчитатися у текст і відтворити в уяві родовід Кулаківських. Жалю до цього роду дівчина не мала, їй було шкода лише Катерину; і коли дізналася, що жінку з чоловіком Семеном убив грім, а їхні душі й досі блукають на місці, де згоріла хата (саме там, де тепер стоїть їхній будинок), вирішила змінити минуле за допомогою магічного предмету – бабусиних коралів, які дівчатам із родини Софійки одягали у день весілля, бо вони приносять щастя. Саме ця краса допомогла Софійці стати невидимою в минулому. Не обійшлося і без допомоги друга Сашка. Так Софія зняла прокляття, а дід і батьки Вадима нарешті повернулися додому.

«Русалонька із 7-В та загублений у часі» продовжує історію дівчинки Софійки, розповідаючи про її пригоди під час перебування у літньому таборі. Окрім знайомих із першої книги Вадима, Сашка, Павлика і Вікусі, тут ще Ян-Казимир Дашкович – хлопчик-привид із минулого, який живе у Леськовичівському замку і мріє «знайтися у своєму часі».

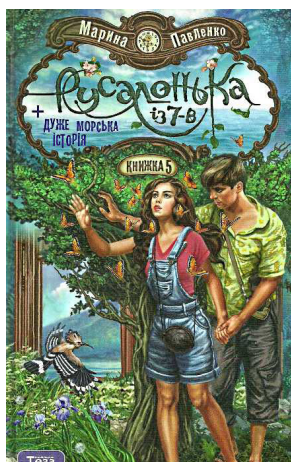
Розвиток подій розпочинається зі звукового образу – «Місячна соната» Людвіга ван Бетховена, яка щонаочі лине над Леськовичами. Софійка за допомогою Віки дістається замку і знайомиться з Яном-Казимиром. Софійка не мандрує у часі фізично, але поринає у минуле думками, аналізуючи життя Дашковичів. Центральним місцем дії є Леськовичівський замок із його історією і сьогоденням. Після дослідження

рецептів сімейного лікаря, аналізу розповідей Яна-Казимира, місцевих переказів і легенд про замок та його мешканців, вивчення записів зі знайденого на горищі в поштарки зошита «Відомості про злочинство, яке може статися у родині Дашківських», та отримання офіційної відповіді від французького юриста Софійці вдалося з'ясувати події минулого і розгадати таємницю. Долю Яна-Казимира, який загубився у часі, теж вдалося прояснити завдяки Софійчиним здібностям розгадувати таємниці. Як справжній детектив вона шукала підказок: користуючись фразами зі старих газет із шафи, намагалася зрозуміти, в кого могла б переселитися душа Яна-Казимира: у Дмитрика Іваненка, Сашка чи Ростика. Усе вирішила випадковість. Дух Завтрашнього переселено у майбутнього сина Сніжани і Пустельника. Письменниця використала традиційні казкові мотиви про перетворення людини та переселення душі. На прикладі Яна-Казимира розкрито психологію самотньої дитини, якою не цікавляться батьки. Також авторка торкається багатьох аспектів життя сучасних дітей-підлітків, хоч більшість із них розкрита лише частково та фрагментарно. Детальніше виписано дружбу і суперництво дітей, їхнє перше захоплення, дорослішання та соціалізацію.

«Русалонька із 7-В проти Русалоньки із Білокрилівського лісу» – третя повість про Русалоньку, що захоплює реально-ірреальними подіями, які відбуваються із семикласниками Софійкою, Сашком та Вадимом. Сюжетною зав'язкою історії стає Софіїна зустріч із Русалонькою із Білокрилівського лісу. Дівчина мимохідь оживила зображення русалки на камені, очистивши його від снігу і моху. Відтоді у неї з'являється справжня суперниця – Росава Підлісник. Софія боляче переживає суперництво, розуміючи, що тепер на Росавиному боці не тільки однокласники – нею захоплюються батьки, тітка Сніжана, Пустельник, баба Ліна і навіть відданий їй Сашко. У цій повісті значно виразніше, ніж у попередніх, використано психологізм у розкритті героїв і їхніх вчинків. Софія прагне знищити суперницю, використавши знайдений стародавній магічний гребінь, викрити її перед усіма, дати зрозуміти Сашкові, що той має справу з нечистою силою. Дівчина починає ревнувати, обурюватися і відчуває, що залишається сам на сам зі своєю бідою. Вона думає, що Росава мстить їй за те, що вона колись закохалася у її предка. Софія задумала відновити на камені зображення русалки, щоб повернути її в минуле. Кульмінаційним моментом є поява Росави перед Софією під час малювання її образу. Софія вагається, але Росава наполягає, щоб та домалювала, бо як з'ясувалося згодом, русалка не мститись прийшла, а навчити і показати, які ми є справжні. Адже щиро любов не можна здолати ніякою магією, а справжнє добро – вічна моральна цінність, яку занедбали люди.

«Русалонька із 7-В у тенетах лабіринту» – четверта повість пенталогії, де усі події розгортаються довкола Русалоньки, а також полотна художника Юліана Мокрицького. У музеї Софійка зауважує підміну картин відомих художників, у тому числі й їх земляка Юліана Мокрицького. Вона відшукує хату художника, працює в архіві музею і за допомогою дядька Пустельника розплутує клубок таємниць. І знову в пригоді стає магічна старовинна шафа. Сни, які бачить героїня, коли спить у цій шафі, відкривають їй події минулого, а Хазяйка Щербанівська скеровує на правильний шлях у пошуках істини. Дівчина дізнається нові деталі історії свого роду, цього разу по лінії батька – нащадка Щербанівських. Концептуальними образами в повісті є соцреалістичні картини Мокрицького, на яких зображено дім та Русалоньку. Письменниця розкриває перед читачами особливості художнього мистецтва, розповідає про течії, які панували у живописі та малярстві XX століття. Оптимально використано прийом поєднання реального життя з історією і містикою. Усі ці часові пласти та форми репрезентації реалізуються у снах дівчини. Також охоплено й історичну візію про часи, коли українські митці та національно свідомі громадяни зазнавали репресій. У цій книзі акцент ставиться на естетичній функції, адже твір розвиває у читача вміння захоплюватися красивим і духовно збагачуватися.

«Русалонька із 7-В плюс дуже морська історія» заключна частина пенталогії про Русалоньку. Тут майже немає містики й детективної інтриги, як у попередніх книжках цієї серії, проте є багато знайомих підліткових конфліктів. Це радше історія про романтичні почуття підлітка. Софія закінчила сьомий клас, попереду літні канікули і стільки усього цікавого. Вчителі фізкультури, біології та історії, об'єднавшись, везуть свої класи спочатку до Криму, а потім, після несподіваного повернення, на Південний Буг. Школярам доводиться жити у наметах, купатися в блакитному морі, сплавлятися на байдарках і катамаранах по річці, співати пісні під гітару біля вогнища, милуватися метелика-

ми, радіти і сумувати, закохуватися та розчаровуватися, а також відкрити для себе багато нового. Софія пізнає краси Криму і Поділля і водночас намагається розібратися у власних почуттях: любить вона Сашка чи таємничого знайомого на прізвище «Козирний Туз»? Книга дуже пізнавальна щодо історії нашої країни та окремих її куточків, відомостей про різну живність, що населяє наші землі, про кам'яні артефакти і, звичайно, про людей. Крім того автор зачіпає серйозні питання, серед яких є проблеми екології, проблеми дорослішання, а також історія українського народу, розмова про предмети національної гордості, про притиски та відродження нації і про нашу мелодійну українську мову. У книжці багато йдеться про те, як важливо оберігати природу, збирати сміття, не доводити до пожеж, не бруднити воду і не заважати своїм існуванням тим, хто живе на цій землі давніше, ніж ми.

Книжки із серії про Русалоньку із 7-В цікаві та читабельні, інтригують таємничістю, детективними елементами. У них актуалізується магія, коріння якої знаходиться у народних віруваннях, традиціях, фольклорі. Легка, дотепна мова героїв приваблює підлітків, сприяє тому, що в персонажах вони впізнають самих себе. Не тільки назви повістей, а й тексти позначені літературними асоціаціями з казкою Ганса-Христіана Андерсена «Русалонька». Софія, яка захоплюється цією казкою, образом Русалоньки, розмірковує над її вчинками, знаходить схожість із собою. Кожна повість розкриває фрагмент життя семикласниці Софії. Завдяки щирості оповіді читачі стають учасниками історії, що викликає в них непідробні емоції, спонукає оцінювати (схвалювати, осуджувати, критикувати, аналізувати) вчинки кожного героя і зіставляти з власним життєвим досвідом, замислюватися над тим, що відбувається навколо.

Пенталогія Марини Павленко – оригінальна за змістом і формою серія книг, що вписується в канон сучасної літератури для дітей. Через розвиток жанрових форм, їх модифікацію, асиміляцію автор виступила творцем змістовного і цікавого романного серіалу для підлітків. В архітектоніці та колориті пенталогії Марина Павленко «опредметила» конкретний зміст: життя сучасної дівчинки-підлітка в реаліях сьогодення, сучасні проблеми, які існують у світі дітей і дорослих, їхнє взаємопереплетення – за допомогою поєднання реалістичної і романтичної манери письма. Стиль легкий, пластичний. Стильовими домінантами є використання фантастичних, містичних елементів, конструювання ускладненого часопростору. Письменниця відобразила характерну прикмету сучасності – інтерес підростаючого покоління до історії України, краєзнавчих пошуків, дослідження старовинних пам'яток архітектури, вивчення свого родоvodu. Адже захоплюючі пригоди і таємниці не лише

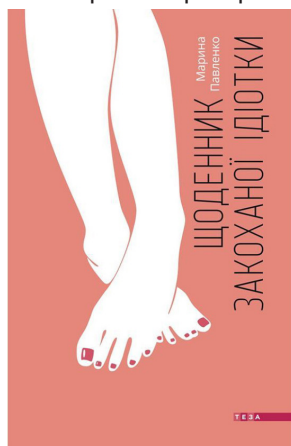
ваблять та інтригують, але й підштовхують до важливих висновків – мимоволі читач замислюється над тим, які цінності є справжніми у нашому житті, як нерозривно пов'язане у ньому минуле, сучасне і майбутнє, яка поведінка є гідною людини. Письменниця виступила новатором у жанрі та продовжила традицію творення талановитої літератури для дітей у нових умовах сьогодення.

Марина Павленко пише про підлітків, їх внутрішній світ, негаразди із самим собою та оточенням, бо саме в цьому віці виникають проблеми, які самому важко подолати: батьки не розуміють, стосунки з однокласниками напружені, вчителі «дістали», перша закоханість, переживання через те, що тебе не помічають. Письменниця розкриває важливі питання, які непокоять підлітків, моделює у творах життєві історії, які можуть трапитися з кожним у певному віці – саме такою є книжка **«Моя класнюча дівчинка»** (2016). Головна героїня – цікава та нешаблонна 14-річна дівчинка-підліток, яка проживає в українському провінційному містечку. Це історія про дівчинку Юльку, яка вважає своє життя зіпсованим, бо весь час кимось не задоволена: батьками, школою, сестрою, її дістає хлопець Бурхан із паралельного класу, допікає вреднючка-сестричка Лариска, читає нотації мама, невдаха-тато не може забезпечувати родину. Лише у віртуальному світі Всесвітньої мережі вона почувається впевненою і розкутою. Але одна пригода змінює її життя: у неї з'являється мрія, вона знаходить справжнього друга, налагоджує стосунки із сестрою, знаходить спільну мову з батьками, дідусем і бабусею, вчиться дивитися на світ інакше. Життя дівчинки можна поділити на два періоди: до того, як тато вирішив зайнятися бджільництвом, та її знайомства з пасічником Мухамедом; і після, коли дівчинка поступово входить до цікавого світу бджолярів і більше пізнає життя дивовижних комах, нарешті окреслює власну мрію – відкрити косметичний кабінет, у якому буде використовувати продукти, вироблені бджолами. Книжка містить незвичайний рецепт щастя, вона може навчити свого читача переборювати труднощі, бути цілеспрямованим, не зневірюватися, уміти насолоджуватися буденними речами, втілювати свої мрії в життя.

Сьогодні сучасна українська література для старших підлітків існує в такій собі «сірій» зоні. З одного боку, сучасним підлітковим книжкам часом закидають надмірно обережне ставлення до «незручних» тем, з іншого – раз у раз спалахують соцмережеві скандали «Моя дитина про-

читала в книжці про секс між підлітками, як жити далі?!». Тим не менш, останніми роками молодіжний роман відчутно сміливішає. У текстах сучасних авторів дедалі частіше зринають теми цькування, загрозливого інтернет-переслідування, підліткової вагітності, інклюзії, токсичних стосунків між закоханими. З'являються й сюжети, де йдеться про нав'язливу увагу та сексуальні домагання в умовах владного дисбалансу. Не залишилась осторонь цієї теми і Марина Павленко, написавши якісну реалістичну прозу, в якій старшокласники можуть не просто приміряти на себе образ головного героя, а й упізнати в ньому себе чи своїх однолітків, свої стосунки з друзями, коханими чи батьками, прожити, пережити історію, взяти щось для себе і, можливо, стати трохи сильнішими і впевненішими в собі. Саме таким є досвід Галі – героїні роману **«Щоденник закоханої ідіотки»**. Мрійниця Галя пише вірші і знайомство з відомим поетом, до якого її старанно підштовхує матір, яка так і не змогла реалізувати творчі амбіції, нагадує подарунок долі і шлях у світле майбутнє. Проте старосвітська галантність пана Ростислава зі спробами цілування ручок та пишними компліментами дуже швидко стає не просто нав'язливою, а й відверто неприємною. Галя боїться засмутити матір і ділиться переживаннями тільки з друзями, але, розповідаючи про бридко-кумедні залицяння літнього поета колезі по літературних конкурсах, про найгірше – силюваний поцілунок – згадувати соромиться. Письменниця дуже достовірно описує нудотний коктейль почуттів героїні: наростання розчарування в кумирі поетично налаштованої матері, суто фізичну огиду перед доторками неприємного стариганя, бридливі жалощі й «іспанський сором» через неадекватну поведінку старшого чоловіка, який наче не розуміє, наскільки сміховинно він поводить. Проте Галі на руку грають, по-перше, відстань – із нав'язливим покровителем дівчину розділяє кількасот кілометрів, тож обіцянки вічної любові швидко переходять у здебільшого епістолярний вимір; по-друге, іронічне ставлення до навколишньої дійсності. Описи «спілчанського» літературного середовища швидко набувають виразного присмаку сатири, і недолугий однобічний роман поступово перетворюється на ще один факт із життя «динозаврів» та притаманного цьому середовищу непозбавно бентежного сексизму. Цікаво й те, що модель «нав'язливої уваги старшої людини» Марина Павленко у цьому романі використовує двічі. Поки сама Га-

лінка зітхає над фотографіями випадкового знайомого, її саму починає переслідувати – спочатку в інтернеті, а потім на вулицях рідної Умані – причіплива залицяльниця. Аліна, до слова, вчителька, але оскільки вона викладає в іншій школі, владного дисбалансу в цих взаєминах немає: Галя не приховує, що увага випадкової знайомої їй неприємна, і коли та перетворюється на відвертий сталкінг, шукає способу порятунку від переслідування. Обирає вона нехитрий метод – збирає компромат. Обраний метод спрацьовує, щоправда один момент авторка залишає за кадром: чи була би погроза піти з цими скриншотами до кіберполіції настільки ефективною, якби причепа-Аліна не була лесбійкою, що приховує свою орієнтацію від батьків і роботодавців. Головне, про що говорять молодіжні романи – ви не самі. Не мовчіть, будь ласка. Щоб допомогти, дорослі мають знати, що ви потрапили в біду. Так, зізнатися соромно, боляче і часом дуже небезпечно. Це все одно, що стрибнути в прірву. Але дорослі поруч і докладуть усіх зусиль, аби вам допомогти. Головне – не соромитися збирати докази домагань і не залишатися на самоті з ситуацією.

Окрім літератури Марина Павленко проявляє палкий інтерес до малювання. Навички малярства передалися їй від маминого дідуся Петра. Ще з самого дитинства вона прикрашала свої твори невідгадливими малюнками. Її техніка – перо із чорною тушшю та акварель. Світ її малюнків – казковий. Як художниця вона ілюструвала книжки-розмальовки для дітей, свої книги, зокрема видання поетичних творів: «Чар-папороть» (2002), «Душа осики» (2006), роман у повістинах «Райдуга в решеті. Про дитинство Павла Тичини, Василя Стуса, Надії Суровцевої, Василя Симоненка, Ірини Жиленко» (2014), книги батьків Степана та Ольги Павленків, а також підготувала кольорові малюнки до видання «Абетки» Миколи Щербака.

Марина Степанівна пише твори зі своєю неповторною привабливістю й харизмою. Уся її творчість наповнена невідомою любов'ю, нескінченним позитивом, шаленою енергетикою та невичерпною жагою до життя. Її книги приправлені різнобарвними спеціями, вони смакують і лишають посмак. Саме завдяки такій особливості творчість письменниці так захоує в себе читачів. В одному зі своїх інтерв'ю Марина Павленко сказала: «Насамперед, я уклінно вдячна сотням людей і речей навколо мене: за те, що вони є, за те, що завдяки їм я відбулася. Я «всяка», і часто не дуже добра, але все, що роблю, – все щиро, від душі та з любові. Якесь внутрішнє «підсвічування», «сонячна батарейка» – думаю, щось таке в мені є, і, сподіваюся, цього світла вистачає не тільки на мене, а й на людей навколо».

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ ТА ТВОРЧІСТЬ МАРИНИ ПАВЛЕНКО

Борисенко В. Формування життєвої компетентності учнів як нової освітньої парадигми : людське життя в ретроспективі трагізму війни (за новелою Марини Павленко «Зачакловане озеро») / В. Борисенко, К. Сова // Укр. мова і літ. в шк. України. — 2017. — № 3. — С. 21-26.

Вздульська В. Українська підліткова література 2000-2015 років: стислий огляд художньої прози / В. Вздульська // Дивослово. 2016. — № 2. — С. 44-49.

Огляд книг для підлітків українських письменників, у тому числі характеристика серії детективів з елементами казки про пригоди Русалоньки Марини Павленко.

Жанрово-тематичне розмаїття поезії та прози для дітей і підлітків початку XXI століття // Б-чка «Дивослова». — 2015. — № 4. — С. 15-60.

Аналіз поезії та прози для дітей і підлітків початку XXI століття, зокрема характеристика пенталогії повістей Марини Павленко «Русалоньки із 7-В...».

Качак Т. Жанрова парадигма сучасної української прози для дітей та юнацтва : новочасні реалії літературної казки / Т. Качак // Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку XXI ст. : монографія / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 111-122.

Коротка характеристика сучасних літературних казок, зокрема збірки казок М. Павленко «Півтора бажання: казки з Ялосоветиної скрині».

Качак Т. Жанрова парадигма сучасної української прози для дітей та юнацтва : жанрово-тематичні різновиди повісті для юних / Т. Качак // Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку XXI ст. : монографія / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 122-131.

Коротка характеристика підліткових творів, у тому числі пригодницької пенталогії повістей Марини Павленко «Русалоньки із 7-В...».

Качак Т. Новітні типи дітей-героїв у сучасній прозі для дітей та юнацтва : специфіка образів головних героїв у пригодницькій реалістично-фантастичній прозі для юних / Т. Качак // Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку XXI ст. : монографія / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 207-213.

Огляд сучасної прози для дітей. Характеристика головних героїв пенталогії повістей «Русалоньки із 7-В...» Марини Павленко.

Качак Т. Марина Павленко : пригод. проза / Т. Качак // Українська література для дітей та юнацтва : підручник / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 304-311.

Коротка біографічна довідка, характеристика пригодницької пенталогії повістей про Русалоньку із 7-В.

Качак Т. Тематичні горизонти сучасної української прози для дітей та юнацтва : осягнення соціопсихологічних проблем юної особистості у прозі для дітей та юнацтва / Т. Качак // Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку XXI ст. : монографія / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 82-83.

Коротка характеристика повісті М. Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських».

Молоканова В. Марина Павленко. Повість «Моя класнюча дівчинка» : проблеми підліткового віку / В. Молоканова // Вивчаємо укр. мову та літ. — 2019. — № 22-24. — С. 91-95.

Павленко М. Та, що живе... : письменник про себе / М. Павленко // Дивослово. — 2016. — № 11. — С. 54-57.

Перфілова Н. Вивчення повісті-казки Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських» : 7 клас / Н. Перфілова // Дивослово. — 2020. — № 2. — С. 23-26.

Хороб М. Художні маркери дитинства в сучасній українській літературі (на матеріалі «Миколчиних історій» Марини Павленко) / М. Хороб // Література. Діти. Час : наук. вісн. — Рівне, 2013. — Вип. 4. — С. 185-190.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Гриневич О. Жіноча ідентичність в сучасній підлітковій літературі для дівчат (на матеріалі повісті Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських» [Електронний ресурс] / О. Гриневич // Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. — 2019. — Вип. 39. — С. 79-84. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gotvz_2019_39_15.

Марина Павленко, письменниця: Приємно пожити чужим життям у паралельному вимірі [Електронний ресурс] : [інтерв'ю з письменницею ; бесіду вела О. Луцевська] // Інтерв'ю з України : [веб-сайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://rozmovia.wordpress.com/2019/12/22/maryna-pavlenko-3/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Овдійчук Л. Особливості вивчення твору Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських» у школі [Електронний ресурс] / Л. Овдійчук // Українська література в загальноосвітній школі. — 2014. — № 10. — С. 10-13. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ulvzsh_2014_10_4.

Овдійчук Л. Пенталогія Марини Павленко: жанрово-стильові особливості [Електронний ресурс] / Л. Овдійчук // Наукові праці [Чорно-

морського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Філологія. Літературознавство. — 2014. — Т. 239, Вип. 227. — С. 94-99. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufl_2014_239_227_21.

Павленко Марина Степанівна [Електронний ресурс] : [біографія письменниці, творчий доробок] // Вікіпедія : вільна енциклопедія [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Павленко_Марина_Степанівна. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Павленко Марина Степанівна: біографія [Електронний ресурс] // УкрЛіб: бібліотека української літератури : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio/printit.php?tid=12847>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Сокульська К. «Я просто хотіла, щоб це припинилося». Підлітки VS гарасмент [Електронний ресурс] // BARABOOKA : Простір української дитячої книги : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.barabooka.com.ua/ya-prosto-hotila-shhob-ce-pripinilosya-pidlitki-vs-garasment/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Характеристика сучасних підліткових книг, зокрема книги Марини Павленко «Щоденник закоханої ідіотки».

Третяк А. Солодкий стартап [Електронний ресурс] // BARABOOKA : Простір української дитячої книги : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.barabooka.com.ua/solodkij-startap/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Характеристика книги Марини Павленко «Моя класнюча дівчинка».

Улюра Г. Зустріти свою казку [Електронний ресурс] // BARABOOKA : Простір української дитячої книги : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.barabooka.com.ua/zustriti-svoyu-kazku/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Рецензія на книгу Марини Павленко «Півтора бажання : казки з Яло-советиною скрині».

Філатова О. Художньо-образна система роману Марини Павленко «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських» [Електронний ресурс] / О. Філатова, О. Ребдело // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Філологічні науки. — 2016. — № 1. — С. 269-273. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmduf_2016_1_54.

ПРОЗОВІ ТА ПОЕТИЧНІ ТВОРИ МАРИНИ ПАВЛЕНКО У ФОНДІ НБУ ДЛЯ ДІТЕЙ

Павленко М. Бузкові зошити : поезії / М. Павленко ; худож. Т. Єлістратенко. — Київ : Гранослов, 1997. — 71 с.

Павленко М. Домовичок з палітрою : повість / М. Павленко ; худож. С. Железняк. — 2-е вид., без змін. — Київ : Грані-Т, 2011. — 111 с.

Павленко М. Домовичок повертається / М. Павленко ; худож. С. Железняк. — Київ : Грані-Т, 2007. — 172 с.

Павленко М. Душа осики : поезія / М. Павленко ; передм. І. Забудського ; мал. М. Павленко. — Черкаси : Черкаський ЦНТЕІ, 2006. — 144 с.

Павленко М. Марина Павленко про Павла Тичину, Надію Суровцеву, Василя Симоненка, Василя Стуса, Ірину Жиленко / М. Павленко ; іл. Т. Єгорової. — Київ : УкрНДІСВД, 2016. — 117 с. : іл. — (Життя видатних дітей).

Павленко М. Миколчині історії / М. Павленко ; іл. Д. Марцін ; післямова І. Дем'янової. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. — 118 с. : іл. — (Богданова шкільна наука).

Павленко М. Моя класнюча дівчинка / М. Павленко ; іл. Х. Давтян ; дизайн обкл. І. Почкун ; [передм. Л. Почкун]. — Київ : Wise Bee, 2016. — 301 с.

Павленко М. Півтора бажання : казки з Ялосоветиної скрині / М. Павленко ; худож. О. Кузнецова. — Київ : Грані-Т, 2007. — 124 с.

Павленко М. Русалонька із 7-В : цикл «Русалонька із 7-В». Кн. 2 : Русалонька із 7-В та Загублений у часі / М. Павленко ; мал. О. Ваніфатової ; обкл. О. Тернавської. — 5-е вид. — Вінниця : Теза, 2018. — 215 с.

Павленко М. Русалонька із 7-В : цикл «Русалонька із 7-В». Кн. 3 : Русалонька із 7-В проти Русалоньки з Білокрилівського лісу / М. Павленко ; мал. О. Ваніфатової ; обкл. О. Тернавської. — 6-е вид. — Вінниця : Теза, 2018. — 281 с.

Павленко М. Русалонька із 7-В : цикл «Русалонька із 7-В». Кн. 4 : Русалонька із 7-В в тенетах лабіринту / М. Павленко ; мал. О. Ваніфатової ; обкл. О. Тернавської. — 3-є вид. — Вінниця : Теза, 2016. — 283 с.

Павленко М. Русалонька із 7-В : цикл «Русалонька із 7-В». Кн. 5 : Русалонька із 7-В + дуже морська історія / М. Павленко ; іл. О. Ваніфатової ; обкл. О. Тернавської. — 2-е вид. — Вінниця : Теза, 2016. — 250 с.

Павленко М. Русалонька із 7-В. Кн. 1 : Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських / М. Павленко ; іл. О. Ваніфатової ; обкл. О. Тернавської. — 8-е вид. — Вінниця : Теза, 2018. — 217 с.

Павленко М. Чар-папороть : поезія / М. Павленко ; худож. оформ. М. Павленко. — Львів : Каменярь, 2002. — 142 с.

Павленко М. Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів? : повість / М. Павленко ; худож. Я. Гавриш. — Київ : Грані-Т, 2011. — 67 с. : іл. — (Сучасна дитяча проза).

Павленко М. Щоденник закоханої ідіотки : від 13 р. / М. Павленко ; обкл. О. Мишанської. — Вінниця : Теза, 2021. — 375 с.

Павленко М. Як дожити до ста : оповідання / М. Павленко ; М-во України у справах сім'ї, дітей та молоді ; Національна спілка письменників України ; ред., передм. В. Медведя. — Київ : Гопак, 2004. — 121 с.

НАГОРОДИ І ЗДОБУТКИ

1996 – заохочувальний диплом літературної премії імені Богдана-Ігоря Антонича «Привітання життя» (Львів); переможниця Міжнародного літературного конкурсу «Гранослов» у номінації «Поезія».

1997 – член Національної спілки письменників України.

1998 – переможниця конкурсу Української бібліотеки у Філадельфії (США).

2000 – II премія літературного конкурсу видавництва «Смолоскип» (Київ) у номінації «Дитяча література»; переможниця конкурсу на кращу поему, присвячену річниці незалежності України (США).

2001 – заохочувальна премія літературного конкурсу видавництва «Смолоскип» (Київ).

2002 – I премія літературного конкурсу видавництва «Смолоскип» (Київ) у номінації «Дитяча література»; переможець літературного конкурсу «Гранослов» у номінації «Проза».

2004 – заохочувальний приз Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» за книгу «Білосніжка з 6-В», видану під назвою «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»; лауреатка літературної премії «Благовіст» за монографію «Тичинівська формула українського патріотизму».

2005 – лауреатка українсько-німецької літературної премії імені Олеся Гончара за цикл оповідань «Як дожити до ста»; переможниця літературного конкурсу Світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО) (Канада);

2006 – переможниця Всеукраїнського конкурсу сучасної новели імені Валеріана Підмогильного (Київ); лауреатка літературної премії Михайла Чабанівського у номінації «Проза» за книгу «Як дожити до ста» та «Русалонька із 7-В, або Прокляття роду Кулаківських»; переможниця літературного конкурсу для дітей та юнацтва «Портал» (Київ).

2007 – повість «Миколчині історії» переможець Всеукраїнського конкурсу за найкращі прозові твори для дітей молодшого, середнього та

старшого шкільного віку «Золотий лелека» в номінації «Авторська повість»; переможниця Міжнародного конкурсу ім. Богдана-Нестора Лепкого (Львів — Париж — Цвікау); III премія літературної премії журналу «Березіль» за оповідання «Дід умер. Історія однієї нелюбові»; нагороджена премією літературного конкурсу фонду Воляників-Швабінських при Фундації Українського Вільного Університету в Нью-Йорку за книгу незаідеологізованих спогадів про Павла Тичину «З любов'ю і болем».

2009 – II премія Третього Всеукраїнського конкурсу радіоп'єси «Відродимо забутий жанр» за радіоп'єсу «Стіл»; дипломант Третього Всеукраїнського конкурсу радіоп'єси «Відродимо забутий жанр» за радіоп'єсу «Місячної ночі»; переможниця Всеукраїнського мережевого конкурсу прози «Євроформат-2008» за оповідання «Помста»; переможниця конкурсу історичних творів «Ярославів Вал» (Київ).

2010 – лауреатка літературної премії журналу «Березіль»; лауреатка премії імені Лариси Шахової (газета «Сільські вісті»).

2011 – повість «Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів?» увійшла до довгого списку щорічної літературної премії «Книга року ВВС»; перша премія «Всеукраїнського профорієнтаційного конкурсу прозових творів для дітей» у номінації «Повісті для дітей середнього шкільного віку» за книгу «Мухамедова королева».

2012 – тетралогія «Русалонька із 7-В» увійшла до короткого списку літературної премії «Великий їжак».

2013 – лауреатка літературно-мистецької премії імені Володимира Малика (Лубни).

2015 – спеціальна відзнака Вибір видавця «Час майстрів» Олега Симоненка Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова 2015» у номінації «Твір для дітей» за книгу «Моя класнюча дівчинка»; переможець літературної премії імені Ірини Вільде за роман у повістинах «Райдуга в решеті. Про дитинство Павла Тичини, Василя Стуса, Надії Суровцевої, Василя Симоненка, Ірини Жиленко».

2018 – I премія літературної премії журналу «Березіль» за оповідання «Такі щасливі літа...»

2021 – диплом заохочувальної Всеукраїнської літературної премії імені Миколи Рябого «за кращий твір історичної тематики 2021 року» за історичне оповідання «Драма в Умані».

ВИСЛОВИ ВІДОМИХ ЛЮДЕЙ ПРО ТВОРЧІСТЬ МАРИНИ ПАВЛЕНКО

«Щаслива доля випала Марині Павленко – бути одночасно в усіх вимірах простору й часу. Бо ж і як учителька, мати й письменниця має змогу бачити. А ще має добрий хист до спостережень, то й уміє бачити. Уміє читати почерк пташки, бджоли, квітки, почерк людської душі...».

Дмитро Чередниченко

«Марина Павленко... вписує надзвичай цікаву, талановиту, потужну, унікальну сторінку в палітру сучасного українського літературотворення».

В'ячеслав Медвідь

«От і Марина Павленко підтвердила свій статус доброго українського прозаїка романом «Санта Лучія у кирзових чоботях...».

Юрій Мушкетик

«Читати вірші Марини Павленко – духовно себе збагачувати, відкривати щось нове... Адже ж, що не вірш, що не строфа чи й рядок – незатерті епітети, порівняння, метафори, усе те, з чого складається справжній художній образ».

Данило Кононенко

«Марина підвела все до класичних трьох доріг від тої самої каменюки, де праворуч, ліворуч і прямо – «один шлях широкий» – небокряй твого майбуття... Кожен вірш – як заклинання, хай і просте, чимось та небезпечно...».

Ігор Забудський

«Її казки п'ють каву, як дорослі, і люблять солодке, як діти. ...пліткують, як дорослі, і бавляться, як діти. Вони спрямовані на різновікового читача».

Юлія Гончар

ВІРУС ПОЗИТИВУ ВІД МАРИНИ ПАВЛЕНКО

(тестові завдання про життя і творчість письменниці)

1. У якому населеному пункті Львівської області народилася майбутня письменниця?
 - Яворів
 - **Старичі**
 - Стрий
2. У якій області України пройшло дитинство Марини Павленко?
 - Чернівецька
 - Львівська
 - **Черкаська**
3. Який вищий навчальний заклад закінчила Марина Павленко?
 - Львівський національний університет імені Івана Франка
 - Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
 - **Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини**
4. Назва дебютної дитячої збірки віршів письменниці:
 - У країні лісових дзвіночків
 - Чар-папороть
 - **Бузкові зошити**
5. Назва збірки, поштовхом до написання якої став ненароком знайдений «творчий» зошит за третій клас:
 - Бузкові зошити
 - **Півтора бажання: казки з Ялосоветиної скрині**
 - Як дожити до ста
6. З якого року авторка є членом Національної спілки письменників України?
 - **1997**
 - 1999
 - 2001
7. У якому літературному конкурсі книга «Миколчині історії» отримала перемогу в номінації «Авторська повість»?
 - **«Золотий лелека»**
 - «Благовіст»
 - Міжнародний літературний конкурс «Коронація слова»

8. Який твір Марини Павленко включено до шкільної програми з української літератури для 7 класу?

- «Русалонька із 7-В та Загублений у часі»
- **«Русалонька із 7-В проти роду Кулаківських»**
- «Русалонька із 7-В проти Русалоньки із Білокрилівського лісу»

9. Яку назву має повість, що увійшла до довгого списку щорічної літературної премії «Книга року ВВС-2011»?

- **«Чи шкідливо ходити покрівлями гаражів?»**
- «Миколчині історії»
- «Домовичок і купа проблем»

10. Від кого із рідних письменниці перейняла художні навички?

- матері
- **прадіда Петра**
- батька

11. Назва повісті, яка вчить переборювати труднощі, бути цілеспрямованим та втілювати свої мрії у життя:

- «Русалонька із 7-В плюс морська історія»
- **«Моя класнюча дівчинка»**
- «Щоденник закоханої ідіотки»

12. Назва монографії, за яку у 2004 році письменниця була удостоєна літературної премії «Благовіст»?

- «У країні лісових дзвіночків»
- «З любов'ю і болем»
- **«Тичинська формула українського патріотизму»**

13. У якій повісті з пенталогії про Русалоньку із 7-В йде мова про картини художника Юліана Мокрицького?

- «Русалонька із 7-В та Загублений у часі»
- **«Русалонька із 7-В у тенетах лабіринту»**
- «Русалонька із 7-В проти Русалоньки із Білокрилівського лісу»

14. Яку кількість казкових повістей про «Домовичка» написала письменниця?

- Одну
- Дві
- **Три**

15. У якому романі письменниці розповідається про нав'язливу увагу та сексуальні домагання в умовах владного дисбалансу ?

- «Моя класнюча дівчинка»
- **«Щоденник закоханої ідіотки»**
- «Домовичок і купа проблем»

Вірус позитиву від Марини Павленко

2023-02-2

1 / 15

В якому населеному пункті Львівської області народилась майбутня письменниця?

☐ Яворів

☐ Старичі

☐ Стрий

КЛАСНЮЧА ДІВЧИНКА

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Вздутьська В. Українська підліткова література 2000-2015 років: стислий огляд художньої прози / В. Вздутьська // Дивослово. 2016. — № 2. — С. 44-49.

Жанрово-тематичне розмаїття поезії та прози для дітей і підлітків початку XXI століття // Б-чка «Дивослова». — 2015. — № 4. — С. 15-60.

Качак Т. Марина Павленко : пригод. проза / Т. Качак // Українська література для дітей та юнацтва : підручник / Т. Качак. — Київ, 2018. — С. 304-311.

Молоканова В. Марина Павленко. Повість «Моя класнюча дівчинка» : проблеми підліткового віку / В. Молоканова // Вивчаємо укр. мову та літер. — 2019. — № 22-24. — С. 91-95.

Овдійчук Л. Пенталогія Марини Павленко: жанрово-стильові особливості [Електронний ресурс] / Л. Овдійчук // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Сер. : Філологія. Літературознавство. — 2014. — Т. 239, Вип. 227. — С. 94-99. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufl_2014_239_227_21.

Павленко Марина Степанівна [Електронний ресурс] : [біографія письменниці, творчий доробок] // Вікіпедія : вільна енциклопедія [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Павленко_Марина_Степанівна. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Павленко М. Та, що живе... : письменник про себе / М. Павленко // Дивослово. — 2016. — № 11. — С. 54-57.

Сокульська К. «Я просто хотіла, щоб це припинилося». Підлітки VS гарасмент [Електронний ресурс] // BARABOOKA : Простір української дитячої книги : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.barabooka.com.ua/ya-prosto-hotila-shhob-ce-pripinilosya-pidlitki-vs-garasment/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023

Третяк А. Солодкий стартап [Електронний ресурс] // BARABOOKA : Простір української дитячої книги : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.barabooka.com.ua/solodkij-startap/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 06.02.2023.

Хороб М. Художні маркери дитинства в сучасній українській літературі (на матеріалі «Миколчиних історій» Марини Павленко) / М. Хороб // Література. Діти. Час : наук. вісн. — Рівне, 2013. — Вип. 4. — С. 185-190.

Інформаційний список та матеріали для проведення заходів
з нагоди 50-річчя від дня народження сучасної української письменниці
Марини Степанівни Павленко

«Я вчусь у свого читача...»

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Укладач О.С. Касяненко
Редактор О.А. Кадькаленко
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.
Підписано до друку 23.02.2023 р.
Зам. № 5. Тираж 25 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-39-96, 400-41-44
www.chl.kiev.ua
library@chl.kiev.ua

Національна бібліотека України для дітей
03190, Київ-190, вул. Я. Корчака, 60.
Тел.: (044) 400-41-44, 400-39-96
Факс: (044) 400-65-87
[www. chl.kiev.ua](http://www.chl.kiev.ua)
library@chl.kiev.ua